
Samlad riskbild och intern kontrollplan 2023 - Uppföljning av åtgärder och kontrollaktiviteter

Valnämnden

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av gemensamma begrepp	4
2	Inledning	5
3	Sammanfattning av uppföljningen	6
4	Samlad riskbild med åtgärder	7
4.1	Riskområde: Lokaler	7
4.1.1	Att vallokaler saknas.....	7
4.1.2	Att röstningslokaler saknas.....	8
4.1.3	Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon	8
4.2	Riskområde: Personal	9
4.2.1	Valkansliet	9
4.2.2	Kompetensförsörjning av valkansliet	10
4.2.3	Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.	11
4.2.4	Kompetensförsörjning av timanställda.....	12
4.3	Riskområde: Material och lager	13
4.3.1	Valmaterialet förstörs.....	13
4.3.2	Att material förstörs i hanteringen.....	14
4.4	Riskområde: Informationspåverkan	15
4.4.1	Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda.....	15
5	Samlad riskbild - Intern kontrollplan	18
5.1	Riskområde: Lokaler	18
5.1.1	Att vallokaler saknas.....	18
5.1.2	Att röstningslokaler saknas.....	19
5.1.3	Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon	20
5.2	Riskområde: Personal	21
5.2.1	Valkansliet	21
5.2.2	Kompetensförsörjning av valkansliet	21
5.2.3	Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.	22
5.2.4	Kompetensförsörjning av timanställda.....	22
5.3	Riskområde: Material och lager	23
5.3.1	Valmaterialet förstörs.....	23
5.3.2	Att material förstörs i hanteringen.....	23
5.4	Riskområde: Informationspåverkan	24

5.4.1 Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda.....	24
--	----

1 Beskrivning av gemensamma begrepp

Riskområden

"Tillsammans med identifieringen av verksamhetens mål/uppdrag/skyldigheter utgör riskområdena ramen för riskhanteringen."

Hantera/Acceptera risk

Åtgärder och kontrollaktiviteter kan enbart skapas till identifierade risker med vald status: HANTERA.

Risker med vald status: ACCEPTERA kan även väljas Till Samlad riskbild

Till Samlad riskbild

"Det är varken lämpligt eller önskvärt att lyfta samtliga identifierade risker inom respektive riskområden till nämnd/bolagsstyrelse. En värdering och prioritering behöver göras och ställas samman till en samlad riskbild. Syftet med den samlade riskbilden är att ge en bild över verksamhetens mest väsentliga risker utifrån ett nämnd/bolagsstyrelseperspektiv.

Bedömningen av vad som är mest väsentligt måste alltid göras med utgångspunkt i uppdrag, skyldigheter och mål för verksamheten."

Intern kontrollplan

"Underlaget till den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden. Ett antal riskområden/processer (nämnd/styrelse väljer själv omfattning) som lyfts i den samlade riskbilden väljs ut för granskning/kontroll för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt.

Syftet är att ta reda på om den interna kontrollen i verksamheten fungerar på ett tillfredsställande sätt men även att kunna ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder)."

2 Inledning

Den samlade riskbilden ska i enlighet med förvaltningens beslut om samlad riskbild och interna kontrollplan följas upp och redovisas för nämnden vid sammanträdena i augusti och december. Valnämndens identifierade riskområden som utgör den samlade riskbilden är lokaler, personal, material och lager och informationspåverkan.

Valkansliet arbetar processinriktat med fokus på att säkerställa att de allmänna valen genomförs på ett tryggt, säkert och effektivt sätt. Valkansliet är nu i uppstarten av planeringen av genomförandet av valet till Europaparlamentet 2024. Den samlade riskbilden och dess åtgärder utgör en del i valkansliets utvecklings- och förbättringsarbete där vi kontinuerligt arbetar för att minimera dessa risker.

3 Sammanfattning av uppföljningen

Valkansliet är i uppstarten av planeringen av genomförandet av valet till Europaparlamentet 2024. De flesta av de åtgärder som lagts in i internkontrollplanen är påbörjade och arbetet kommer fortgå under valkansliets planeringsfas.

När det gäller lokaler så kan det konstateras att vi ser svårigheten att hitta lämpliga lokaler för utbildning av röstmottagare samt mottagningen på valnatten. Vi behöver även förhyra ett större utrymme i vårt lager och arbetar för att få mer stöd från vaktmästare för att möblera vallokaler i förväg och att ta ett ökat ansvar för materialet. Detta kommer innebära att vi får ökade kostnader för valets genomförande vilket vi behöver ta höjd för i budgeten.

Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt. Under fjärde kvartalet kommer kansliet genomföra en verksamhetsskyddsanalys som sedan säkerställs med stöd av enheten för säkerhet och beredskap. I verksamhetsskyddsanalysen går vi igenom samtliga delmoment i alla processer och tittar på dem utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Kommunfullmäktiges uppdrag till samtliga nämnder och styrelser att tillgängliggöra lokaler för valnämnden som fanns i budgeten 2022 hade mycket stor betydelse för valnämndens möjlighet att finna lämpliga lokaler. Valnämnden har i verksamhetsnomineringen för 2024 påtalat att detta uppdrag bör föras in i budgeten även för 2024.

4 Samlad riskbild med åtgärder

4.1 Riskområde: Lokaler

4.1.1 Att vallokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vi inte finner tillräckligt med lokaler som är lämpliga som vallokaler i fråga om lokalisering och tillgänglighet samt som i övrigt lever upp till vallagens krav.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får placera fler valdistrikt i samma byggnad varpå trängsel och köer kan uppstå samt sämre arbetsmiljö för röstmottagarna. Väljarna får längre avstånd till vallokalen. I förlängningen risk att väljare avstår att rösta på grund av köbildning eller långa avstånd, och svårigheter att ta sig till vallokalen.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Fortsatt samverkan med stadens förvaltningar och bolag Slutdatum 2023-10-31	Fortsätta kontakter med kontaktpersoner i stadens förvaltningar och bolag.	2023-08-08 Valchef har skickat ut information om nästkommande val samt en begäran om kontaktperson till samtliga förvaltningsbrevlådor. Valchef har även pratat på ledarforum inför stadens förvaltningsdirektörer.
 Pågående Valchefs medverkan på ledarforum Slutdatum 2023-03-31	Informera om valets genomförande, om att valet är en angelägenhet för hela staden och behovet av stöd med lokaler inför nästa val.	2023-08-09 Valchefen var inbjuden att tala på ledarforum i april 2023. På mötet redovisades erfarenheterna från valet 2022 och planerade åtgärder inför valet till Europaparlamentet 2024. Under våren 2024 kommer valchefen åter att bjudas in.
 Pågående Platsbesök i lokaler Slutdatum 2023-12-31	Genomföra platsbesök för att säkerställa att lokalen är lämplig och se möjligheten att vid behov nyttja fler lokaler i byggnaden.	2023-08-09 Kontakt har tagits med kontaktpersoner i respektive förvaltning samt med övriga uthyrare. Lokaler har bokats upp och inventering pågår. Vi har

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
		identifierat byggnader som inte kommer kunna användas och nya byggnader som är intressanta som ersättning. Platsbesök kommer påbörjas under tredje kvartalet.

4.1.2 Att röstningslokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Förtidsröstningens nav är bibliotek och kulturhus. I och med vallagens krav på en röstningslokals utformning och valsystemet samt den yta som behövs för att genomföra valet på ett tryggt och säkert sätt, är risken att det inte finns något utrymme eller lokal att vara i.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får färre platser inom de kommunala verksamheterna där vi kan bedriva förtidsröstning. Att vi behöver hitta kommersiella eller tillfälliga lokaler som är dyra att förhyra. Att tillgängligheten i förtidsröstningen minskar för väljarna. Att väljare avstår att rösta.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Samverkan med ansvariga förvaltningar för tidigare använda lokaler. Slutdatum 2023-12-31	Samverka med ansvariga förvaltningar samt besök lokaler för att säkerställa om och vilken yta som kan användas.	2023-08-09 Valkansliet har samverkat med ansvarig kontaktperson på kulturförvaltningen. Samtliga bibliotek, kulturhus och övriga lokaler som använts i föregående val har kontaktats och bokats upp och platsbesök har genomförts. I någon lokal genomförs renoveringar varför lokalen inte är tillgänglig att användas i valet 2024. Alternativ är under utredning.

4.1.3 Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppnas på grund av att det saknas material eller att lokalansvarig inte är på plats och öppnar upp för röstmottagare alternativt att röstmottagarna inte hunnit möblera vallokalen i tid eller ställa iordning valsedlarna.

Konsekvensbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppna i tid.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Samverka med förvaltningar och bolag för att ta fram en lösning på behovet. Slutdatum 2023-12-31	Samverka med förvaltningar och bolag för att utreda möjligheten att ta fram en ny funktion, Lokalkontakt med ansvar för att säkerställa att vallokalen är möblerad, att materialet finns på plats och att lokalen är öppen för röstmottagarna alternativt att röstmottagarna får tillgång till lokalen dagen innan för iordningställande av lokalen.	2023-08-08 Samverkan avseende frågan har påbörjats med grundskoleförvaltningen och idrott- och föreningsförvaltningen. Det finns en vilja att stötta valnämnden men någon konkret lösning har vi ännu inte landat i. Samverkan kommer fortsätta under hösten med berörda parter.
 Ej påbörjad Ta fram en ny funktion, valsefelsansvarig Slutdatum 2023-12-31	Ta fram rutiner för en ny funktion i vallokalen som ansvarar för iordningställande, mottagande och kontroll av valsefelsarnas placering.	2023-08-08 Frågan kommer fortsätta diskuteras och behovet bedömas under fjärde kvartalet 2023.

4.2 Riskområde: Personal

4.2.1 Valkansliet

 Hantera

Riskbeskrivning

Valkansliet är valnämndens ledningskansli och arbetar såväl strategiskt som operativt med att planera, organisera och genomföra valen. Valkansliet består av fyra tillsvidareanställda personer och utökas under valets förberedelser med personal. Mot bakgrund av kansliets litenhet finns det en inneboende risk och sårbarhet.

Under valperioden ökar arbetsbelastningen drastiskt och risken för arbetsrelaterad ohälsa ökar.

Konsekvensbeskrivning

Om någon av kansliets ordinarie personal av någon anledning inte kan arbeta får

det stora konsekvenser för kansliet om det sker under pågående förberedelseperiod inför ett val.

Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Rekrytera personal Slutdatum 2023-04-30	Rekrytera personal för att säkerställa att valkansliet har den bemanning som behövs för att personalen ska kunna ha en god arbetsmiljö och en rimlig arbetsbelastning.	2023-08-08 Valchefen har tillsammans med kanslipersonalen rekryterat fyra nya valsamordnare samt en administratör som börjar den 4 september 2023. Ytterligare personal kommer rekryteras under hösten för arbete under den mest hektiska perioden under våren. Till valsamordnartjänsterna har det varit ett stort intresse med många kompetenta sökande, trots att anställningarna varit tidsbegränsade.
 Ej påbörjad Ta fram rutiner Slutdatum 2024-02-29	Ta fram rutiner och processbeskrivningar för de olika arbetsuppgifterna.	2023-08-08 Framtagandet av rutiner är ännu ej påbörjad.

4.2.2 Kompetensförsörjning av valkansliet

 Hantera

Riskbeskrivning

Valkansliet behöver rekrytera flera personer till kansliet inför varje val. Anställningarna löper över en period av ca 10 månader. Efter valets genomförande med visst efterarbete har valkansliet inte arbetsuppgifter för att sysselsätta alla som varit anställda. Detta innebär stor risk att dessa personer har andra arbeten när nästa val startar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att anställa medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Kansliets sårbarhet blir högre och belastningen på tillsvidareanställdpersonal ökar.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Samverka med HR Slutdatum 2023-06-30	Samverka med HR för att se hur vi kan arbeta vidare med frågan. 	2023-08-08 Tre personer som erbjudits anställning har andra arbeten inom kommunen eller i statlig regi och har beviljats tjänstledighet för att arbeta på valkansliet. En förhoppning är att dessa personer ska kunna återkomma vid nästa val under förutsättning att det fungerat bra.
 Ej påbörjad Attraktiv arbetsgivare Slutdatum 2023-12-31	Arbeta med att vara en attraktiv arbetsgivare för att få personal att vilja arbeta på kansliet och att återkomma val efter val. 	

4.2.3 Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.

 Hantera

Riskbeskrivning

Vallagen stipulerar att det ska vara minst 4 röstmottagare i varje valdistrikt varav en är ordförande. För att få vara röstmottagare krävs att man har fått utbildning för uppdraget. Om vi inte lyckas rekrytera tillräckligt många röstmottagare som är villiga att arbeta på valdagen finns ytterst en risk för valets genomförande. Det finns också en risk vi får många sena avhopp och vakanser som vi inte hinner fylla.

Konsekvensbeskrivning

Vi kan behöva dra ner på raster vilket leder till försämrad arbetsmiljö för röstmottagarna, Yttersta konsekvensen är att vi inte kan genomföra valet på grund av att det är för få personer som arbetar.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Attraktiv arbetsgivare och meningsfullt uppdrag Slutdatum 2024-06-17	Valkansliet ska arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och att förmedla meningsfullheten i uppdraget som röstmottagare.	2023-08-09 Valnämnden har under våren 2023 delat ut valnämndens förtjänststecken under högtidliga former. Detta är en viktig del i att uppmärksamma ordförandens insats och meningsfullheten i uppdraget. Frågan är levande både på kansliet samt i valchefens nätverk hur man kan arbeta med att förbättra arbetsmiljön för röstmottagarna och få dem att återkomma val efter val. Valkansliet ser ett minskat behov av röstmottagare i valet 2024 på grund av att antalet valdistrikt minskat och då antalet röstmottagare per distrikt är färre. Förfrågan om att medverka i valet 2024 kommer skickas ut till de som medverkade i valet 2022 i november/december. 2023 Därefter kommer behovet av åtgärder för att rekrytera fler röstmottagare att bedömas.

4.2.4 Kompetensförsörjning av timanställda

 Hantera

Riskbeskrivning

I varje röstningslokal ska det vara minst 2 röstmottagande närvarande hela tiden. I praktiken innebär det att det behöver vara minst tre personer på plats om någon behöver gå ifrån. I och med den nya lagstiftningen som innebär att väljarna ska ta sina valsedlar fritt från insyn så behövs fler och tätare kontroller av valsedlarna. Bemanningen bör därför inte understiga fyra röstmottagare på något ställe. Valkansliet rekryterade ca 200 personer för arbete i förtidsröstningen under ca 20 dagar. På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Många som erbjudits anställning hoppar av innan eller under pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att fylla alla vakanser som uppstår. Arbetsbelastningen på kansliet och röstmottagarna ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta röstmottagare innebär risk för valets genomförande vad gäller säkerhet och förtroende. Ytterst kan vi behöva minska antalet röstningslokaler eller dess öppettider för att säkerställa att vi kan genomföra valet och tryggt och säkert samt i enlighet med vallagens regler.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Informera om vår verksamhet och att försöka attrahera personal Slutdatum 2024-03-31	Samarbetar med Göteborgs universitet för att informera om och attrahera studenter som kan arbeta i förtidsröstningen.	2023-08-09 I samtliga kontakter, föreläsningar med mera där valkansliet medverkar uppmanar vi människor att medverka i valet som röstmottagare. Samarbetet med universitetet pågår kontinuerligt.
 Pågående Attraktiv arbetsgivare och meningsfullt uppdrag Slutdatum 2024-06-17	Valkansliet ska arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och att förmedla meningsfullheten i uppdraget som röstmottagare.	2023-08-09 Valnämnden har under våren 2023 delat ut valnämndens förtjänsttecken under högtidliga former. Detta är en viktig del i att uppmärksamma ordförandens insats och meningsfullheten i uppdraget. Frågan är levande både på kansliet samt i valchefens nätverk hur man kan arbeta med att förbättra arbetsmiljön för röstmottagarna och få dem att återkomma val efter val. Rekryteringen av röstmottagare till förtidsröstningen är en stor utmaning. Anställningen sträcker sig under 20 dagar och många hoppar av innan eller under perioden på grund av att de får andra arbeten eller börjar studera. I vårens val infaller 6 juni på torsdagen innan valdagen. Det kommer innebära en ökad kostnad för ob-tillägg till de personer som arbetar denna dag.

4.3 Riskområde: Material och lager

4.3.1 Valmaterialet förstörs

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att materialet förstörs av yttre påverkan, fukt, översvämning eller liknande

Konsekvensbeskrivning

Ju närmare valet desto högre är risken. Ytterst innebär risken att valets genomförande äventyras.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Kontinuerlig materialvård Slutdatum 2023-12-31	Kontrollera materialet kontinuerligt för att upptäcka sårbarheter	2023-08-08 Materialansvarig har inventerat allt material och materialvård pågår kontinuerligt.
 Ej påbörjad Säkerställ att lagrets säkerhet är tillräcklig Slutdatum 2023-12-31	Kontroll av säkerheten genomförs i början av 2024.	2023-08-08 Frågan kommer gås igenom i samband med verksamhetsskyddsanalysen som kommer genomföras under kvartal tre.
 Ej påbörjad Genomför verksamhetsskyddsanalys Slutdatum 2023-11-30	Genomföra verksamhetsskyddsanalys för att säkerställa säkerheten i valets samtliga processer. Görs i aug-sept 2023.	2023-08-10 Planeras att genomföras under kvartal 4 2023.

4.3.2 Att material förstörs i hanteringen

 Hantera

Riskbeskrivning

Efter att valet avslutats ska röstmottagarna iordningställa lokalen och ta hand om överblivet material. Röstmottagarna är trötta efter en mycket lång arbetsdag och förstår inte alltid hur de ska hantera materialet.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvensen om materialet inte hanteras varsamt är att det inte går att återanvända vilket innebär att valkansliet behöver köpa in nytt material vilket påverkar både den ekologiska som den ekonomiska dimensionen.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Se över möjligheten att ha en ny funktion, Lokalkontakt Slutdatum 2023-12-31	Samverka med förvaltningar och bolag för att utreda möjligheten att ta fram en ny funktion, Lokalkontakt som ansvarar för iordningställande och återställande av lokalen samt omhändertagande av materialet.	2023-08-08 Samverkan och diskussioner har påbörjats med Grundskoleförvaltningen och Idrott- och föreningsförvaltningen.
 Ej påbörjad Utse en person med särskilt ansvar för iordningställandet Slutdatum 2024-02-29	Ta fram tydligare riktlinjer och utse en person med särskilt ansvar för iordningställandet av lokalen.	2023-08-08 Ej påbörjad.

4.4 Riskområde: Informationspåverkan

4.4.1 Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda

 Hantera

Riskbeskrivning

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter, från främmande makt genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande till främmande maktas fördel. Det kan till exempel handla om att försöka undergräva förtroendet för valets genomförande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan.

Möjliga syften med informationspåverkan vid val kan vara att undergräva förtroende för demokratin och samhällets funktionalitet, att underminera sammanhållningen inom ett land, att påverka valresultatet till främmande maktas fördel eller att påverka politiker och tjänstemän.

Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt.

Konsekvensbeskrivning

Att väljare får felaktig information och att det påverkar väljarnas beteende. Att förtroendet för valet äventyras.

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
 Ej påbörjad Genomföra verksamhetsskyddsanalys Slutdatum 2023-11-30	Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt. Valkansliet ser ett behov av att fortsätta arbeta med säkerhetsfrågorna, både vad gäller de våra interna processer men även i samarbete med andra delar av stadens verksamheter för att ha en god beredskap i händelse av kris samt att motverka desinformation. Upparbetade rutiner för proaktiv och förebyggande kommunikation i händelse av förlorat eller förstört valmaterial, röster och förtidsröster alternativt spridning av falska rykten minskar konsekvenserna av eventuella angrepp.	2023-08-10 Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt. Under fjärde kvartalet kommer kansliet genomföra en verksamhetsskyddsanalys som sedan säkerställs med stöd av enheten för säkerhet och beredskap. I verksamhetsskyddsanalysen går vi igenom samtliga delmoment i alla processer och tittar på dem utifrån ett säkerhetsperspektiv.
 Ej påbörjad Samverka med säkerhet och beredskap på SLK Slutdatum 2023-12-31	Starta upp samverkan med säkerhet och beredskap för att gå igenom verksamhetsskyddsanalys och planera säkerhetsarbetet inför valet 2024.	2023-08-08 Inledande kontakt har vidtagits. Samverkan planeras påbörjas under kvartal tre.
 Ej påbörjad Samverkan med kommunikationsenheten på SLK Slutdatum 2023-12-31	Starta upp samverkan och planera samverkan kring kommunikation och kriskommunikation	2023-08-08 Kontakt kommer tas under kvartal tre.
 Pågående Se över kommunikationsplan Slutdatum 2023-12-31		2023-08-08 Valkansliet har tillsammans med visuell kommunikation på Intraservice arbetat fram en webbplats för valarbetarna. Kommunikationsplanen för extern kommunikation är ej påbörjad utan beräknas vara klar innan årsskiftet.
 Pågående Säkerställ att omvärldsbevakning	Omvärldsbevakning särskilt under valperioden för att snabbt kunna agera i händelse av uppgifter om desinformation,	2023-08-08 Valkansliet har en generell omvärldsbevakning inom vårt arbetsområde. Inför valet kommer vi i samråd

Åtgärdens status	Riskbeskrivning	Kommentar vid senaste uppföljning
genomförs Slutdatum 2024-06-17	vilseledning avseende valets genomförande.	med kommunikationsenheten på stadsledningskontoret diskutera hur omvärldsbevakningen under valperioden ska genomföras på ett bra sätt. Valkansliet samverkar även med Valmyndigheten, länsstyrelsen och de 20 största kommunerna i Sverige. Vidare genomförs studiebesök i samband med val i andra länder och medverkan på IGOs konferens som en del i valkansliets omvärlds- och intressebevakning. Alla dessa delar bidrar till att skapa ett robust och utvecklingsorienterat ledningskansli.

5 Samlad riskbild - Intern kontrollplan

5.1 Riskområde: Lokaler

5.1.1 Att vallokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vi inte finner tillräckligt med lokaler som är lämpliga som vallokaler i fråga om lokalisering och tillgänglighet samt som i övrigt lever upp till vallagens krav.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får placera fler valdistrikt i samma byggnad varpå trängsel och köer kan uppstå samt sämre arbetsmiljö för röstmottagarna. Väljarna får längre avstånd till vallokalen. I förlängningen risk att väljare avstår att rösta på grund av köbildning eller långa avstånd, och svårigheter att ta sig till vallokalen.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2023-08-09
Följ upp hur vi ligger till avseende att hitta lokaler	Vallokaler Valnämnden har i samband med verksamhetsnomineringen inför kommunfullmäktiges budget yrkat att kommunfullmäktige ska uppdra åt samtliga nämnder och styrelser att stötta valnämndens arbete med lokaler. I juni skickades ett meddelande till samtliga nämnder och styrelser att inkomma med namn på en kontaktperson som valkansliet kan ha fortsatt kontakt med gällande lokaler inför valet 2024. Valkansliet har därefter tagit en inledande kontakt och kunnat bilda oss en uppfattning om vilka lokaler som ej kan användas i valet 2024. Valnämnden fattade i juni beslut om revidering av valdistrikten som innebär att antalet valdistrikt minskar med 17 stycken. I valet till Europaparlamentet är det färre valsedlar, då det endast är ett val som förrättas, vilket gör att materialet kräver mindre utrymme. Det är även ett lägre valdeltagande än i valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Dessa sammantagna faktorer, tillsammans med de åtgärder som valnämnden och dess kansli har vidtagit, gör att vi ser goda möjligheter att finna tillräckligt med vallokaler.
Slutdatum 2023-12-31	Utbildningslokaler Valkansliet ska enligt lag utbilda samtliga röstmottagare som ska arbeta i valet. Utbildningarna har genomförts på fyra olika platser, Traktören, Frölundaskolan, Katrinelundsskolan och Gamlestadens medborgarhus. Inför valet 2024 har vi fått besked att vi inte kunna nyttja Traktören på grund av renovering. Vi kommer inte heller använda Frölundaskolan då det inte fungerade väl och då användandet av lokalen krävde

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
	stora resurser från valkansliet under en i övrigt högintensiv period. Valkansliet arbetar nu med att hitta andra möjliga utbildningslokaler och bedömer att kostnaderna för dessa lokaler kommer bli högre än tidigare val då vi kunnat nyttja både Frölundaskolan och Traktören utan kostnad. Lokal för mottagningen på valnatten På valnatten ska alla distrikt leverera materialet till valnämnden som kontrollerar det. 2022 genomfördes mottagningen på Lindholmens konferenscenter. Lokalen visade sig vara för liten och det uppstod stora köer vid inlämningen när distrikten anlände samtidigt. Detta skapade stor irritation bland valarbetarna som arbetat en mycket lång dag och ville komma hem. För att detta inte ska upprepas söker valkansliet andra möjliga lokaler med bättre förutsättningar. Då det handlar om mycket stora ytor och då det ska finnas parkering till ca 500 bilar i anslutning till lokalen, är utbudet mycket litet. Det finns stor risk att kostnaden för mottagningen kommer öka betydligt jämfört med tidigare val. Lagerlokal De senaste valen har allt fler skolor och andra lokaler som används som vallokaler meddelat att de har svårt att förvara valnämndens material. Detta har inneburit att valkansliet får leverera materialet närmare valet samt hämta tillbaka materialet så snart som möjligt efter valet. Detta innebär att materialet fortfarande upptar mycket plats i lagerlokalen under tiden som sorteringen av förtidsröster pågår, vilken kräver en mycket stor yta. Valnämndens kansli bedömer att vi behöver större utrymme i lagret för att få plats och har ställt frågan till hyresvärden om att förhyra ytterligare utrymme i lagerlokalen. I dagsläget är detta utrymme uthyrt och vi avvaktar svar från nuvarande hyresgäst och hyresvärden. Kostnaden för att hyra ytterligare utrymme i lagerlokalen beräknas till 114 000 kr per år. För det fall inte ytterligare utrymme kan förhyras i nuvarande lokal, och om det inte sker några förändringar i vallagen som innebär att materialmängden minskas drastiskt, kommer valnämnden behöva se sig om efter en ny lagerlokal inför valet 2026 alternativt sköta sorteringen på en annan plats. Avslutningsvis så kan vi se en generell trend vad gäller lokaler som inte är skolor att man kräver att det ska finnas väktare på plats för att vi ska få nyttja lokalerna. Detta behöver tas i beaktande inför budgeteringen av valet då det innebär generellt ökade kostnader för de lokaler vi nyttjar.
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2023-12-31	2023-08-08 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.1.2 Att röstningslokaler saknas

 Hantera

Riskbeskrivning

Förtidsröstningens nav är bibliotek och kulturhus. I och med vallagens krav på en röstningslokals utformning och valsystemet samt den yta som behövs för att genomföra valet på ett tryggt och säkert sätt, är risken att det inte finns något utrymme eller lokal att vara i.

Konsekvensbeskrivning

Att vi får färre platser inom de kommunala verksamheterna där vi kan bedriva förtidsröstning. Att vi behöver hitta kommersiella eller tillfälliga lokaler som är dyra att förhyra. Att tillgängligheten i förtidsröstningen minskar för väljarna. Att väljare avstår att rösta.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp hur vi ligger till avseende att hitta röstningslokaler Slutdatum 2023-08-31	2023-08-08 Valkansliet har haft kontakt med samtliga bibliotek, kulturhus, träffpunkter med flera som användes som röstningslokal i förtidsröstningen 2022. I kontakterna har det framkommit att några lokaler inte kan nyttjas på grund av renovering eller dylikt. Valkansliet undersöker olika möjligheter att ersätta dessa lokaler.
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2023-12-31	2023-08-08 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.1.3 Att vallokalen inte kan öppnas på valdagens morgon

 Hantera

Riskbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppnas på grund av att det saknas material eller att lokalansvarig inte är på plats och öppnar upp för röstmottagare alternativt att röstmottagarna inte hunnit möblera vallokalen i tid eller ställa iordning valsedlarna.

Konsekvensbeskrivning

Att vallokalen inte kan öppna i tid.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2023-12-31	2023-08-08 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.2 Riskområde: Personal

5.2.1 Valkansliet

 Hantera

Riskbeskrivning

Valkansliet är valnämndens ledningskansli och arbetar såväl strategiskt som operativt med att planera, organisera och genomföra valen. Valkansliet består av fyra tillsvidareanställda personer och utökas under valets förberedelser med personal. Mot bakgrund av kansliets litenhet finns det en inneboende risk och sårbarhet.

Under valperioden ökar arbetsbelastningen drastiskt och risken för arbetsrelaterad ohälsa ökar.

Konsekvensbeskrivning

Om någon av kansliets ordinarie personal av någon anledning inte kan arbeta får det stora konsekvenser för kansliet om det sker under pågående förberedelseperiod inför ett val.

Hög arbetsbelastning kan leda till arbetsrelaterad ohälsa.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2023-08-08
Följ upp åtgärderna	Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.
Slutdatum 2023-12-31	

5.2.2 Kompetensförsörjning av valkansliet

 Hantera

Riskbeskrivning

Valkansliet behöver rekrytera flera personer till kansliet inför varje val. Anställningarna löper över en period av ca 10 månader. Efter valets genomförande med visst efterarbete har valkansliet inte arbetsuppgifter för att sysselsätta alla som varit anställda. Detta innebär stor risk att dessa personer har andra arbeten när nästa val startar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att anställa medarbetare med rätt kompetens och erfarenhet. Kansliets sårbarhet blir högre och belastningen på tillsvidareanställdpersonal ökar.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2023-12-31	2023-08-08 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.2.3 Kompetensförsörjning av arvoderade röstmottagare mfl.

 Hantera

Riskbeskrivning

Vallagen stipulerar att det ska vara minst 4 röstmottagare i varje valdistrikt varav en är ordförande. För att få vara röstmottagare krävs att man har fått utbildning för uppdraget. Om vi lyckas rekrytera tillräckligt många röstmottagare som är villiga att arbeta på valdagen finns ytterst en risk för valets genomförande. Det finns också en risk vi får många sena avhopp och vakanser som vi inte hinner fylla.

Konsekvensbeskrivning

Vi kan behöva dra ner på raster vilket leder till försämrad arbetsmiljö för röstmottagarna. Yttersta konsekvensen är att vi inte kan genomföra valet pga av att det är för få personer som arbetar.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående Följ upp åtgärderna Slutdatum 2024-04-30	2023-08-08 Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

5.2.4 Kompetensförsörjning av timanställda

 Hantera

Riskbeskrivning

I varje röstningslokal ska det vara minst 2 röstmottagande närvarande hela tiden. i praktiken innebär det att de behöver vara minst tre personer på plats om någon behöver gå ifrån. I och med den nya lagstiftningen som innebär att väljarna ska ta sina valsedlar fritt från insyn så behövs fler och tätare kontroller av valsedlarna. Bemanningen bör därför inte understiga fyra röstmottagare på något ställe. Valkansliet rekryterade ca 200 personer för arbete i förtidsröstningen under ca 20 dagar. På grund av att arbetet utförs under en så begränsad period är det svårt att rekrytera personal. Många som erbjudits anställning hoppar av innan eller under pågående period då de får andra arbeten, kommer in på skola eller flyttar.

Konsekvensbeskrivning

Svårt att fylla alla vakanser som uppstår. Arbetsbelastningen på kansliet och röstmottagarna ökar när personer lämnar återbud. Avsaknad av kompetenta röstmottagare innebär risk för valets genomförande vad gäller säkerhet och förtroende. Ytterst kan vi behöva minska antalet röstningslokaler eller dess öppettider för att säkerställa att vi kan genomföra valet och tryggt och säkert samt i enlighet med vallagens regler.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2023-08-08
Följ upp åtgärderna	Kommentarer om uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.
Slutdatum 2024-03-31	

5.3 Riskområde: Material och lager

5.3.1 Valmaterialet förstörs

 Hantera

Riskbeskrivning

Risk att materialet förstörs av yttre påverkan, fukt, översvämning eller liknande

Konsekvensbeskrivning

Ju närmare valet desto högre är risken. Ytterst innebär risken att valets genomförande äventyras.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2023-08-08
Säkerställ att kontroller av materialet genomförs kontinuerligt.	Ansvarig för material och logistik arbetar kontinuerligt med materialvård och inventering av materialet.
Slutdatum 2023-12-31	

5.3.2 Att material förstörs i hanteringen

 Hantera

Riskbeskrivning

Efter att valet avslutats ska röstmottagarna iordningställa lokalen och ta hand om överblivet material. Röstmottagarna är trötta efter en mycket lång arbetsdag och

förstår inte alltid hur de ska hantera materialet.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvensen om materialet inte hanteras varsamt är att det inte går att återanvända vilket innebär att valkansliet behöver köpa in nytt material vilket påverkar både den ekologiska som den ekonomiska dimensionen.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2023-08-08
Följ upp åtgärderna	Samverkan och diskussioner har påbörjats med grundskoleförvaltningen och Idrott-och föreningsförvaltningen avseende frågan.
Slutdatum 2023-12-31	

5.4 Riskområde: Informationspåverkan

5.4.1 Informationspåverkan genom desinformation, vilseledning eller propaganda

 Hantera

Riskbeskrivning

Informationspåverkan, eller kognitiva påverkansaktiviteter, från främmande makt genomförs i syfte att påverka målgruppers uppfattningar, beteenden och beslutsfattande till främmande makts fördel. Det kan till exempel handla om att försöka undergräva förtroendet för valets genomförande. Vilseledning, desinformation och propaganda i informationsmiljön är exempel på informationspåverkan.

Möjliga syften med informationspåverkan vid val kan vara att undergräva förtroende för demokratin och samhällets funktionalitet, att underminera sammanhållningen inom ett land, att påverka valresultatet till främmande makts fördel eller att påverka politiker och tjänstemän.

Valets säkerhet och förtroendet för valets genomförande är av yttersta vikt.

Konsekvensbeskrivning

Att väljare får felaktig information och att det påverkar väljarnas beteende. Att förtroendet för valet äventyras.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
 Pågående	2023-08-09
Följ upp åtgärderna	Uppföljning av åtgärderna återfinns under respektive åtgärd.

Kontrollaktivitetens status	Kommentar vid senaste uppföljning
Slutdatum 2024-06-30	